

persoonlijke (voor)oordeel 'er wordt toch niet naar ons geluisterd'. Daarnaast lijken reacties van besturen op éénwordings verhalen in Bijen dit te bevestigen. Niet alleen lijken zij gevoelens van veel aangesloten leden te negeren, ze lijken ook niet de juiste toon te bezitten. Het allermoeilijkste bij 'heikele' onderwerpen is misschien juist wel het vinden van die goede toon. Zonder botte bijl je standpunt uitleggen, kan misschien meer betekenen en opleveren dan het gevoel op te wekken dat tegenspraak niet wordt geduld. Dat geldt overigens voor beide partijen in zo'n discussie.

Communicatiemiddelen

De Nederlandse imker staan verschillend middelen voor communicatie ter beschikking. Om te beginnen is dat de organisatiestructuur van zijn bond. Tussen besturen en leden bestaan verschillende lijnen. Het maandblad Bijen is bestemd voor het overgrote deel van de Nederlandse imkers. Voor commentaar, vragen en opmerkingen is dit blad met zijn rubriek 'De lezer schrijft' een goed, maar amper gebruikt medium. Bovendien staat het elke imker vrij zijn verhaal van enig belang als kopij aan te leveren. De zoemlijst is een medium van deze tijd. Via een internetaansluiting en gebruikmakend van e-mail programmatuur, kunnen aangesloten imkers (de lijst staat open voor iedereen) met elkaar van gedachten wisselen. Ondanks al deze mogelijkheden lijkt er nog altijd van alles te ontbreken, er lijken bijna even veel kinken als kabels. Tevens lijkt het mij, dat de verschillende communicatiemiddelen te gemakkelijk verkeerd en door elkaar worden gebruikt. Dat wordt een rommeltje. Kritieken

in alle vormen zijn daarvoor het bewijs. Kritiek overigens, waarbij ook wij als redactie de hand af en toe diep in eigen boezem moeten steken.

Het maandblad

Als 'reizend' redacteur van dit maandblad hoor ik zo hier en daar nog wel eens wat. Het is heel vervelend, bijvoorbeeld, wanneer blijkt, dat een groep imkers eerder zijn verhaal niet kwijt kon in Bijen, omdat er een soort filter zat tussen redactie en imker. Dat hoort niet, niemand mag tussen lezer en redactie staan, zij dienen direct met elkaar te kunnen communiceren. Een kritiek punt, dat mij nog wel eens ter ore komt, is het gevoel dat men zich in een bepaalde streek van ons kleine landje voelt achtergesteld. Niet alleen bestuurlijk, ook wat betreft de aandacht in het maandblad. Met zoiets moet je eigenlijk wat doen. Ik vrees echter, dat men weinig merkt, dat zulke kritiek ter harte is genomen. Men moet echter niet vergeten, dat een groot deel van de inhoud van Bijen gevormd wordt door 'wat zich aandient'. En nu is het natuurlijk zo, dat niet alleen de onderwerpen zich, op welke wijze dan ook, kunnen aandienen. Ook de gewesten kunnen zich aandienen. De liefhebbers, die in hun vrije tijd de redactie voeren van dit maandblad en er verhalen voor schrijven zijn voor een deel afhankelijk van een zekere aanvoer van ideeën, vragen, opmerkingen, uitnodigingen uit het land. Wij weten niet alles wat er rondom ons gebeurt, maar kunnen ook niet alles honoreren.

282

Vervolg van pagina 283

enkele jaren terug geleid tot AVB, en ook in Nederland wordt dit door imkers (o.a. rond Boxtel) daaraan toegeschreven. Dit is echter niet bewezen.

Als je dan een wespenvanger (een fles met wat zoete drank zoals hierboven genoemd) naast de bijenkast zet, komen daar zonder uitzondering vliegen en wespen in, maar geen bijen. Hoe is dat nou te verenigen met jouw verhaal over de flessencontainer waar zoetig spul uit drupte? Een bij kruipt niet in een fles omdat ze slimmer is. Een bij is een verzamelaar die zijn voedsel in hoofdzaak op bloemen vind. Een wesp is een roofdier, een jager, die op alles reageert wat beweegt en van zijn gading is. Daarom kruipt ze in een fles met zoetigheid maar komt er nooit meer uit.

Wil je nog meer weten over wespen, koop dan het boek 'Gids van Bijen, Wespen en Mieren' van Heiko Bellmann.

Greetings from the south, Bobbee (Bob de Graaf)

Over rovende wespen en bijen

Een altijd aardig onderwerp voor bijenhouders is het verschijnsel van roverij door honingbijen uit glasbakken. Deze maand kwam dit item op de zoemlijst ter sprake. Graag wil ik bij deze de 'briefwisseling' tussen enkele actieve Zoemers aan u doorgeven. Temeer omdat de ervaring een bevestiging is van een eerder in Bijen uitgesproken zorg omtrent de glasbak.

De ervaring

Dit verhaal begint met de volgende e-mail:

'Vanmiddag bij thuiskomst een telefoontje van een van de leden. Hij was door de gemeente opgebeld met het verhaal dat er een zwerm bij het winkelcentrum hing. Het waren echt bijen vertelde de voorlichter. Bij aankomst bleek dat rond de glascontainer een zoemende wolk bijen hing, onder aan de rand was het een gedrang van jewelste. Daaruit lekte vocht dat de bijen met een grote gretigheid oplikten. Ik ben er om vijf uur eens gaan kijken, en nog waren er bijen, een paar honderd, fotootje gemaakt. Ik had wel eens bijen op lege cola en of ander zoet prikkelend vloeibaar spul bijen gezien maar in deze getale niet. Maar wat zou dat zoete vocht geweest zijn? Lege honingpotten met buitenlandse honing met AVB? Volgend jaar weet ik het; ik heb de bijen bestrooid met meel en ja hoor ook bij mij kwamen witte bijen binnen. Nu de vraag: zijn er ook besmettingen met AVB op deze wijze waargenomen?

Groet, Hans van der Post, Oegstgeest.'

De vraag

Henk Noppe, de beheerder van de zoemlijst, reageerde als eerste met vooral een aanvullende vraag: 'In het najaar zwermen de wespennesten uit omdat de respectieve wespinkoninginnen geen eitjes meer leggen. Daardoor ontstaan geen larfjes meer en daardoor kunnen de werksterwespen geen zoetstof meer oplikken van de opgroeiende larfjes. Daardoor valt een wespennest des te sneller uit elkaar en krijgen we de wespen in ons bier- of limonadeglas. Ook gebeurt het dan dat enkele wespen bij herhaling een bijenkast binnenwillen om van de zoetigheid te snoepen, omdat zij (de wesp) in de natuur dat blijkbaar niet zo goed kan vinden. Als je dan een wespenvanger (een fles met wat zoete drank zoals hierboven genoemd) naast de bijenkast zet, komen daar zonder uitzondering vliegen en wespen in, maar geen bijen. Hoe is dat nou

te verenigen met jouw verhaal over de flessencontainer waar zoetig spul uit drupte?

Greetings from Doorn; Henk Noppe - Agape'

Een antwoord

Bob de Graaf, een actieve wespenvanger uit Stein heeft op volgende wijze de verschillende vragen aldus beantwoord:

'Beste Henk,

Een aardig verhaal over de wespen maar er klopt niets van. De wespelarven geven in de loop van juli al geen zoetstof meer af aan de werksters zodat ze kunnen doorgroeien tot koninginnen. Voor die tijd raken ze min of meer ondervoed door het afstaan van de zoetstof aan de werksters en kunnen niet doorgroeien tot koninginnen. Zodra de mannetjes worden geboren (omstreeks eind juli) geven ze het dus niet meer af. Gevolg: de werksters moeten in de natuur op zoek naar de zoetstof. Dit is het moment dat de mensen zeggen: 'We hebben sinds een week last van wespen'. Ze hebben dan in feite reeds 3 maanden huisdieren in de spouwmuur, op zolder of in een oud muizennest in de tuin, waar ze geen last van hadden. In augustus kunnen de nesten kolossaal uitgroeien tot wel 1 meter lang of in doorsnee. Ik ben ze al tegengekomen van 1,5 meter lang. Deze zitten vol met wespen en larven. De koningin blijft gewoon doorleggen zolang er voldoende voedsel binnenkomt. Wel zijn er naast de oude koningin nu volop jonge koninginnen. Al naar gelang de grootte van het nest kunnen dit er tussen de 50 en 200 zijn. Ik ben al nesten tegengekomen, eind november, die nog vol met jonge koninginnen zaten en een aantal werksters. Het nest valt dus niet zo snel uiteen als je denkt. Het heeft alles te maken met het weer in de herfst. Bij een natte herfst is het snel gedaan met de nesten. Blijft het nog lang droog en mooi dan krijg je volgende jaar een wespentaag. Dit is ook zo geweest na de mooie warme zomer van 1994. Hou je dus maar even vast volgend jaar. Normaal vind je nu altijd wespen rondom de bijenstal omdat de werksters heel fanatiek op zoek zijn naar voedsel om de duizenden! wespelarven te voeden. Vandaar dat ze nu ook zo lastig zijn. De bijen zoeken nu ook overal naar zoetigheid omdat er in de natuur niet zoveel meer te halen is. Helaas duiken ze dan ook de glascontainers in. In Duitsland heeft dit